

NCJ in perspectief

2025

NCJ

Preventie

Onderzoek

Interventies

Zorg redt levens, preventie generaties

2025: Een jaar vol hoogtepunten

Week voor Jeugdgezondheid

Van 2 t/m 6 juni was de jaarlijkse Week voor Jeugdgezondheid. Met het thema 'Kansen voor preventie: door barrières heen' vroegen we aandacht voor het belang van preventie, de samenwerking tussen verschillende organisaties en hoe we kunnen bouwen aan een toekomst waarin ieder kind zo gezond mogelijk opgroeit.

Bekijk de terugblik
van het event

Naar een nieuw gemeentelijk jeugdbeleid

Welke zorg gun je kinderen die nu worden geboren, over 15 jaar in de gemeente Apeldoorn? Een werkgroep van de gemeenteraad is begin dit jaar, met behulp van het NCJ, op zoek gegaan naar antwoorden op die vraag. Twaalf weken lang is er een bijzondere reis gemaakt om een nieuw perspectief op de jeugd te ontwikkelen.

De reis leverde **zeven bouwstenen** op. Aanbevelingen voor de toekomst. Door te investeren in preventie en de beschermende factoren rondom opvoeden en opgroeien, voorkomen we de gang naar (jeugd)zorg. Zo bouwt de gemeente Apeldoorn, met het oog op de volgende generatie, aan een gemeente die vertrouwen heeft in de jeugd, hun opvoeders en stadsgenoten.

Versterken van het gewone leven: samenwerken met de jeugdgezondheidszorg

Op verzoek van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) stelde het NCJ **een notitie** op om gemeenten te ondersteunen bij het effectief samenwerken met de jeugdgezondheidszorg (JGZ). Een van de kernboodschappen uit de notitie is dat investeren in jeugdgezondheid voorkomt dat je later moet investeren in jeugdzorg. Uit gesprekken met gemeenten en onderzoek blijkt dat een verschuiving van middelen – bijvoorbeeld 2% van het jeugdzorgbudget investeren in JGZ – kan helpen om de focus te verleggen van 'zorg' naar het 'versterken van het gewone leven'.

NCJ

Preventie

Onderzoek

Interventies

NCJ ontwikkelt preventieaanpak: Risicovolle verleidingen

In een wereld vol verleidingen en druk van buitenaf, is zelfvertrouwen misschien wel het mooiste dat ouders/opvoeders hun kind kunnen meegeven. Kinderen leren dit niet in één keer, maar door kleine oefenmomenten vanaf een jonge leeftijd. Het NCJ ontwikkelde, in opdracht van het ministerie van VWS, hiervoor een **preventieaanpak rondom risicovolle verleidingen**, zoals alcohol, vapes en online challenges. Met nieuwe kennis, materialen en een inspiratiepagina krijgen professionals en ouders handvatten om kinderen van 2 tot 12 jaar te sterken.

Samenwerken

- NCJ sluit zich aan bij **de Gezondheidstransitie**: voor langer gezond leven in Nederland
- **Samenwerking NCJ en Huidfonds**: bescherm kinderen nu tegen huidkanker later
- Partijen in de jeugdgezondheidszorg bieden **petitie** aan bij politiek
- NCJ partner van **Nationaal Congres Preventie & Gezondheid 2025**
- Samen aan de slag met het voorkomen van geldzorgen in het 'Programma preventie van geldzorgen'
- NCJ is aangesloten bij de **Nederlandse Kenniscentra voor Gezondheid en Samenleving** (NKGZ)

De Omwenteling

Het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid maakt sinds 2021 jaarlijks 'De Omwenteling'. Dat is een speciale uitgave van OnzeJeugd.NU: het tijdschrift voor professionals in jeugd en gezin van uitgeverij Instondo. **De uitgave van 2025** stond in het teken van kinderrechten.

Robin Hood

Robin Hood neemt van hen die genoeg hebben en geeft aan hen die dat nodig hebben. We zorgen dat gezinnen met jonge kinderen geen geld mislopen. Eerst zorgen we ervoor dat ze weten dat ze geld mislopen, met behulp van de SPARK-methode, en vervolgens dat ze het geld kunnen en durven aan te vragen. **FNO Zorg voor Kansen** heeft de toekenning gegeven om met het meerjarige Robin Hood project te starten.

NCJ

Preventie

Onderzoek

Interventies

2025: een actief en betrokken NCJ

Als we iedereen betrekken, zijn we allemaal betrokken

Het NCJ werd op vele manieren bezocht, gelezen, gezien en gehoord in 2025. Een beknopt overzicht van onze online aanwezigheid.

NCJ.nl

- **397.323** weergaven
- **134.089** websitegebruikers
- **32.153** downloads

Best bezochte pagina (na home):
[Van Wiechen kenmerken](#)
(15.359 weergaven)

jgzrichtlijnen.nl

- **627.806** weergaven
- **105.616** websitegebruikers
- **50.150** downloads

- NCJ nieuwsbrief: **3.730** abonnees
- LinkedIn: **11.229** volgers
- LinkedIn: **170.675** impressies, interactieratio **12.1%**
- YouTube & Vimeo: **2.253 uur** naar onze video's gekeken

Over het NCJ

Het NCJ is er voor iedereen die bij wil dragen aan het veilig en gezond opgroeien van ieder kind. Als expert op het gebied van preventie laten we zien wat werkt, organiseren we een beweging van aanjagers en kijken over generaties heen. NCJ'ers sterken het alledaagse leven en laten zien hoe je weg kan blijven uit de wereld van problemen. Want: Zorg redt levens, preventie generaties!

[Lees meer >](#)

NCJ

Preventie

Onderzoek

Interventies

Preventie: naar veilig, gezond en kansrijk opgroeien voor ieder kind

Voorkomen is vooruitkomen

Een effectieve preventieve aanpak begint zo dicht mogelijk bij kinderen, jongeren en hun gezinnen. In 2025 hebben wij hier op verschillende manieren invulling aan gegeven.

Eerste duizend dagen en versterken ouderschap

De gezondheid voor, tijdens en na de geboorte blijkt een belangrijke voorspeller van zowel fysieke als mentale problemen op latere leeftijd. Gemeenten zijn verplicht om de zwangere en/of het gezin in een kwetsbare situatie een Prenataal huisbezoek door de JGZ (PHB JGZ) aan te bieden.

2025

- Deelname aan Goede Starttafel, Programmteam Plus, Werkgroep Verankering Vroegsignalering, Taskforces Rookvrije en Alcoholvrije start, Leerinfrastructuur Kansrijke Start Pharos en de hackathon 'Hoe zorgen we dat borstvoeding de norm wordt in onze samenleving'.
- Bijdrage geleverd aan Standpunt Prenataal Huisbezoek Jeugdgezondheidszorg (PHB JGZ): direct verwijzen met uitdrukkelijke toestemming van de zwangere. Dit standpunt is gepubliceerd in de handreiking.
- Sessie op het **Nationaal Congres Preventie en Gezondheid** waarin de bezoeker werd meegenomen in de wetenschappelijke onderbouwing van de eerste duizend dagen en de kracht van preventie.

Aanpak Financiële Gezondheid

2025

- 366 partners in de **Alliantie Kinderarmoede**.
- Het NCJ beschikt over bijna 60 aandachtsfunctionarissen Financiële Gezondheid. Zij zetten armoede structureel op de agenda en stimuleren binnen hun eigen organisatie de implementatie van de handreiking '**Omgaan met armoede in de jeugdgezondheid**'. Het NCJ deelt landelijke ontwikkelingen met de aandachtsfunctionarissen, terwijl zij het NCJ op de hoogte houden van lokale signalen en omstandigheden.
- Programma '**Preventie van Geldzorgen**' met Divosa, Humanitas, Pharos, Sterk uit Armoede en SWN heeft in 2025 al 85 gemeenten bereikt.
- Aandacht voor preventie en jeugdgezondheid ingebracht in klankbordgroep van het Ministerie SZW, netwerk Kinderrechten en de interdepartementale visie op Gezinnen in kwetsbare omstandigheden. Hierdoor is o.a. het gesprek tussen SZW, VNG, Divosa en partners in de Alliantie Kinderarmoede over meer **gelijktrekken** van de lokale aanpak kinderarmoede gestart.

NCJ

Preventie

Onderzoek

Interventies

Schoolaanwezigheid

Een gezonde, veilige en stimulerende schoolomgeving bevordert de optimale ontwikkeling van talenten. JGZ-professionals bieden preventieve zorg, volgen de ontwikkeling van jeugdigen, letten op hun behoeften en houden rekening met contextuele invloeden. Naast individuele aandacht stimuleren ze een collectieve aanpak voor gezond schoolbeleid en een prettig schoolklimaat. In 2025 werkten we samen met AJN aan de notitie: 'De rol van de JGZ bij vragen over belastbaarheid van ziekgemelde jeugdigen' en namen we deel aan de Coalitie Welbevinden.

Expertisepakket jeugdgezondheidszorg

Met het Expertisepakket, bestaande uit e-learnings in de JGZ Academie en het JGZ Richtlijnspeel, bieden we professionals kennis over de JGZ-richtlijnen en inhoudelijke thema's. Het Richtlijnspeel geeft ons inzicht in de kennis en ervaringen van professionals. Zo stimuleren we continu de landelijke kennisuitwisseling om het vakmanschap binnen de JGZ verder te versterken.

2025

- 100% dekking: alle JGZ-organisaties zijn abonnee.
- 6965 actieve professionals maakten in totaal 19.748 e-learnings en toetsen.
- Nieuwe e-learning: Taalstimulering door voorlezen.
- 6.037 actieve deelnemers aan ons Richtlijnspeel beantwoordden meer dan 343.069 vragen (waarvan 64% correct).
- Het vragenbestand is uitgebreid naar 1500+ vragen. Bij 11 richtlijnthema's zijn nieuwe vragen toegevoegd en bestaande vragen opgefrist.
- In totaal zijn er, vanaf de start van het Richtlijnspeel in 2018, 2.396.142 vragen beantwoord.

JGZ-richtlijnen

De JGZ borgt de kwaliteit van haar vakmanschap op basis van evidence based practice richtlijnen. Het NCJ beheert deze JGZ-richtlijnen, coördineert de JGZ-richtlijnenwebsite en vervult een verbindende rol bij de ontwikkeling en implementatie.

2025

- Gestart met de herziening van twee nieuwe richtlijnen met thema's 'Ontwikkeling & Zintuigen' en 'Het lichaam'.
- Publicatie van de nieuwe JGZ-richtlijn Mondzorg, en de drie herziene JGZ-richtlijnen Kindermishandeling, Zindelijkheid en Excessief Huilen.
- Uitbreiding betrokkenheid van jeugdigen en ouders bij ontwikkeling en implementatie van JGZ-richtlijnen.
- Lancering van een servicedesk waar gebruikers rechtstreeks feedback kunnen geven op JGZ-richtlijnen.

JGZ Live!

Tijdens een speciale editie van JGZ Live! zijn 36 organisaties aan de slag gegaan met de vraag: hoe bouwen we organisaties die impact maken voor volgende generaties?

Healthy village

Wil preventie impact hebben moeten we meer rekening houden met de sociale en fysieke omgeving waarin gezinnen leven, wonen en werken. Om gezondheid duurzaam te verbeteren is preventie gericht op het individu alleen niet voldoende. Het vraagt om een integrale benadering in de context van de leer- en leefomgeving. "It takes a healthy village to raise a healthy child". Lees het interview.

NCJ

Preventie

Onderzoek

Interventies

NCJ Onderzoek: van inzicht naar impact

Op kennis terugvallen om kundig vooruit te komen

Ook in 2025 deden we onderzoek, zowel op eigen initiatief als in opdracht voor uiteenlopende organisaties. We combineerden wetenschappelijke inzichten, het vakmanschap van professionals én de ervaringen van kinderen en ouders om regionaal en landelijk inzicht te geven in de gezondheid en gezondheidsomgeving van de jeugd.

Staat van Gezinnen

Hoe gezinsvriendelijk is Nederland? De peiling '**Staat van Gezinnen**' is een gezamenlijk initiatief van Stichting Voor Werkende Ouders, het NCJ, Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang en WIJ media.

- Bereik: 8.729 ouders
- Het merendeel van de ouders vindt Nederland een fijn land om in te wonen en geeft dit gemiddeld een 7,3.
- Ouders geven aan zich met name gehoord en gezien te voelen door hun directe omgeving, maar dat ze weinig steun vanuit de maatschappij of de politiek ervaren.
- Ouders twijfelen of ze het 'goed genoeg' doen en geven aan te worstelen met hoge verwachtingen vanuit zichzelf en de samenleving.
- De 'Staat van Gezinnen' laat zien dat gezinnen met een lager inkomen het over de hele linie zwaarder hebben, zowel in het ervaren van solidariteit als in de toegang tot een sociaal vangnet.
- Publicatie van een [artikel in TJGZ](#).

10 keer Balansmeter

Al vijf jaar meet het NCJ twee keer per jaar met de Balansmeter hoe ouders hun draagkracht en draaglast ervaren. Op deze manier kunnen we trends en ontwikkelingen in kaart brengen. Om deze informatie toegankelijk te maken, heeft het NCJ in 2025 een **interactief dashboard** ontwikkeld.

- 19.284 ouders hebben een Balansmeter tijdens een of meerdere peilingen ingevuld.
- We zien dat ouders hun balans, tussen wat het opgroeien en opvoeden van hun kinderen vraagt (draaglast) en wat ze aankunnen (draagkracht), nog steeds veel minder ervaren dan het jaar voor het uitbreken van de Covid-19 pandemie.
- Van herstel, met de toenemende geopolitieke en economische onzekerheid, is geen sprake.
- Balansmeter helpt gemeenten en ouders: **samenwerking Brabantse GGD'en en NCJ**

NCJ

Preventie

Onderzoek

Interventies

Ouders in de JGZ

Ook in 2025 heeft het NCJ, in samenwerking met Academische Werkplaats Jeugd, Tilburg University, de monitor 'Ouders en de JGZ' uitgevoerd onder ouders. Dit jaar werd de vragenlijst niet alleen via het NCJ Ouderpanel, Wij Media en de GroeiGids, maar ook via drie JGZ-organisaties verspreid. Ouders kregen vragen over wat ze belangrijk vinden in gesprekken met een JGZ-medewerker en hoe ze die gesprekken en het contact ervaren.

- 2.513 ouders vulden de vragenlijst in.
- Het contact met JGZ-professionals wordt gemiddeld **beoordeeld met een 8,1**.
- Bijna alle ouders (97%) geven aan dat ze hun vragen konden stellen
- 94% voelde zich gesteund en/of aangemoedigd in hun ouderschap.
- 91% van de ouders voelt zich gelijkwaardig in het contact.

Onderzoek Kind naar Gezond Gewicht

In opdracht van JOGG heeft het NCJ **onderzoek** gedaan naar de ureninzet van centrale zorgverleners Kind naar Gezond Gewicht (KnGG). Er is een digitale vragenlijst ontwikkeld en uitgezet onder alle organisaties die centrale zorgverleners in dienst hebben die werken binnen de KnGG-aanpak. De vragenlijst bevatte onder andere vragen over afspraken met gemeenten, registratie van uren en daadwerkelijk ingezette uren door centrale zorgverleners in 2023 en 2024.

Peiling Geldzorgen

De **5e peiling Geldzorgen** had 440 respondenten, een verdubbeling ten opzichte van 2024. De cijfers laten zien dat ouders/opvoeders regelmatig vragen stellen over geld, maar het voor professionals nog niet gewoon is om dit onderwerp aan bod te laten komen. Terwijl we weten dat mensen met geldzorgen vaker chronische stress, een ongezonde leefstijl of chronische ziekten hebben en kinderen de stress van hun ouders overnemen. Het normaler maken van het gesprek over geld blijft daarmee een speerpunt. De resultaten van deze peiling zijn verwerkt in onze workshops, lezingen en trainingen.

Monitor 'Prenataal huisbezoek door de JGZ'

De monitor 'Prenataal huisbezoek door de JGZ' verkent de samenwerking en uitvoering en signaleert aandachtspunten. In 2025 werd een peer reviewed **wetenschappelijk artikel** over de monitor uit 2024 gepubliceerd. Daarnaast was er in 2025 opnieuw **een monitor**. Uit deze monitor blijkt o.a. dat de 22-wekenprik, steeds vaker wordt ingezet om ouders toe te leiden naar een prenataal huisbezoek door de JGZ.

HEALS

HEALS (Healthy Early Life Start) is een vijfjarig onderzoeksprogramma met als doel chronische stress bij (toekomstige) ouders en kinderen in de eerste 1000 dagen te voorkomen en vroeg te herkennen en ouders hierin optimaal te ondersteunen vanuit de geboorte- en jeugdgezondheidszorg.

TJGZ

Het NCJ promoot **TJGZ**, een Nederlandstalig, open access, wetenschappelijk tijdschrift op het terrein van de jeugdgezondheidszorg. Een onafhankelijk redactieteam is inhoudelijk verantwoordelijk en draagt zorg voor het peer reviewed proces en de eindredactie op alle content. Het tijdschrift sluit aan bij de doelstelling van het NCJ om de kwaliteit van zorg op het gebied van preventie en jeugd te stimuleren.

Stageplaatsen

Het NCJ biedt stageplaatsen aan hbo-, wo bachelor-, en masterstudenten uit sociale en medische wetenschappen. Zij doen bij ons onderzoekservaring op of werken mee aan een project. In 2025 liepen maar liefst 16 studenten een aantal maanden met ons mee.

Een greep uit de opdrachten en opbrengsten:

- Een jeugdarts in opleiding verdiepte zich in **metabole ziekten bij jongeren** in het kader van de SINDA studie.
- Een andere jeugdarts hielp bij de doorontwikkeling van de **monitor 'Ouders en de JGZ'** en verdiepte zich in het bereiken van zoveel mogelijk verschillende ouders.
- Vier masterstudenten van de Universiteit Utrecht (Jeugdstudies) maakten een **infographic** over overgangsrituelen voor jongeren.
- De stage van een student geneeskunde van de VU leidde tot een **publicatie** in het Journal of Advanced Nursing over het Prenataal huisbezoek.

Rol huisartsen bij 'Prenataal huisbezoek'

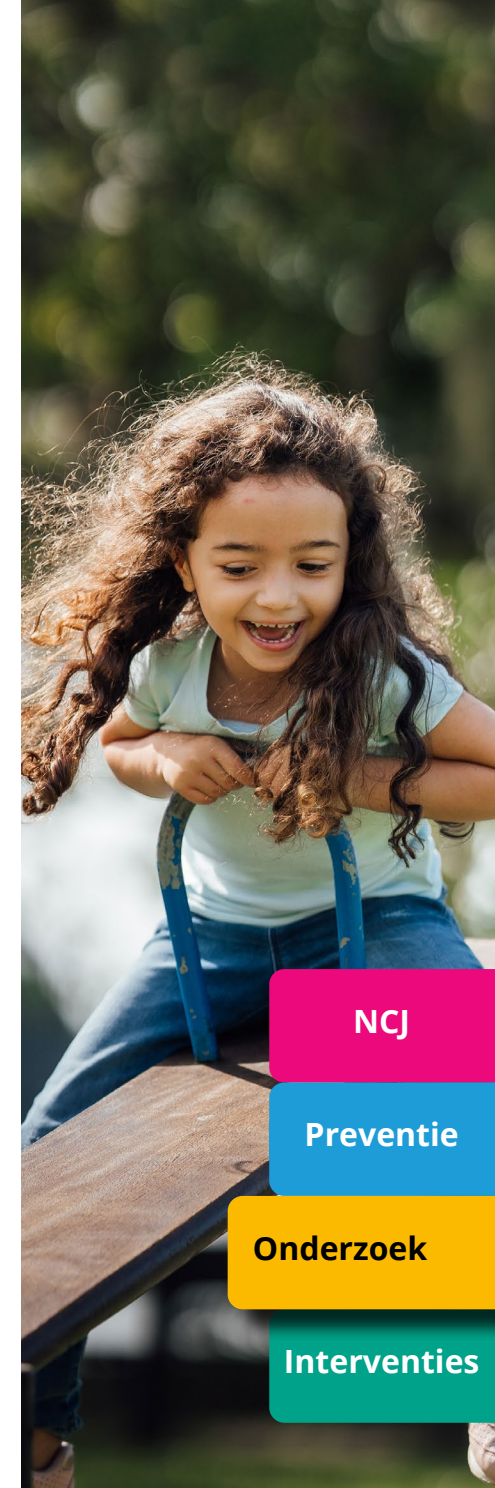
Huisartsen zouden een belangrijke doorverwijzer kunnen zijn voor het Prenataal Huisbezoek Jeugdgezondheidszorg (PHB JGZ). Toch wordt dit nog weinig gedaan. Uit **een verkennend onderzoek** onder 112 huisartsen bleek dat 80% van de huisartsen niet bekend was met het PHB JGZ, terwijl 93% van de huisartsen hier wel een rol voor zichzelf ziet. Huisartsen geven aan behoefte te hebben aan kennis over het PHB JGZ en ondersteuning bij de signalering. Betere bekendheid, tijdige informatie-uitwisseling met verloskundigen en het benutten van contactmomenten kunnen het aantal verwijzingen vergroten. De resultaten zijn aangeboden aan een wetenschappelijk tijdschrift.

Stippel-Brigade

De Stippel-Brigade bestaat uit JGZ-professionals die zich inzetten voor het vertalen van wetenschappelijke kennis naar de praktijk. De Stippel-Brigade wil JGZ-professionals meer handvatten geven voor in de spreekkamer en onderbouwing bieden bij beleidskeuzes. In 2025 zijn vier nieuwe Brigadiers opgeleid en werden **6 publicaties** uitgestippeld.

NCJ Platform

Het NCJ platform is doorontwikkeld naar een digitaal platform voor steeds meer producten en diensten. Zo zijn er meer vragenlijsten en peilingen en maken we (publieke) dashboards, zowel vanuit het NCJ als voor externen. Verzamelde data kan hierdoor optimaal ingezet worden voor trendanalyses, vroegsignalering, beleidsvorming, zorgkwaliteitsverbetering, transparantie & digitalisering.

NCJ

Preventie

Onderzoek

Interventies

Effectieve interventies voor preventie

Opgroeien: een scheutje steun doet wonderen

Het beste resultaat behalen we door te doen wat werkt! Wij bieden de volgende erkende en bewezen interventies om kinderen, jongeren en ouders te ondersteunen.

De GIZ-gespreksmethodiek (Gezamenlijk Inschatten Zorgbehoeften) maakt samen beslissen over passende zorg mogelijk, met oog voor de samenhang tussen ontwikkeling, omgeving en opvoeding.

2025

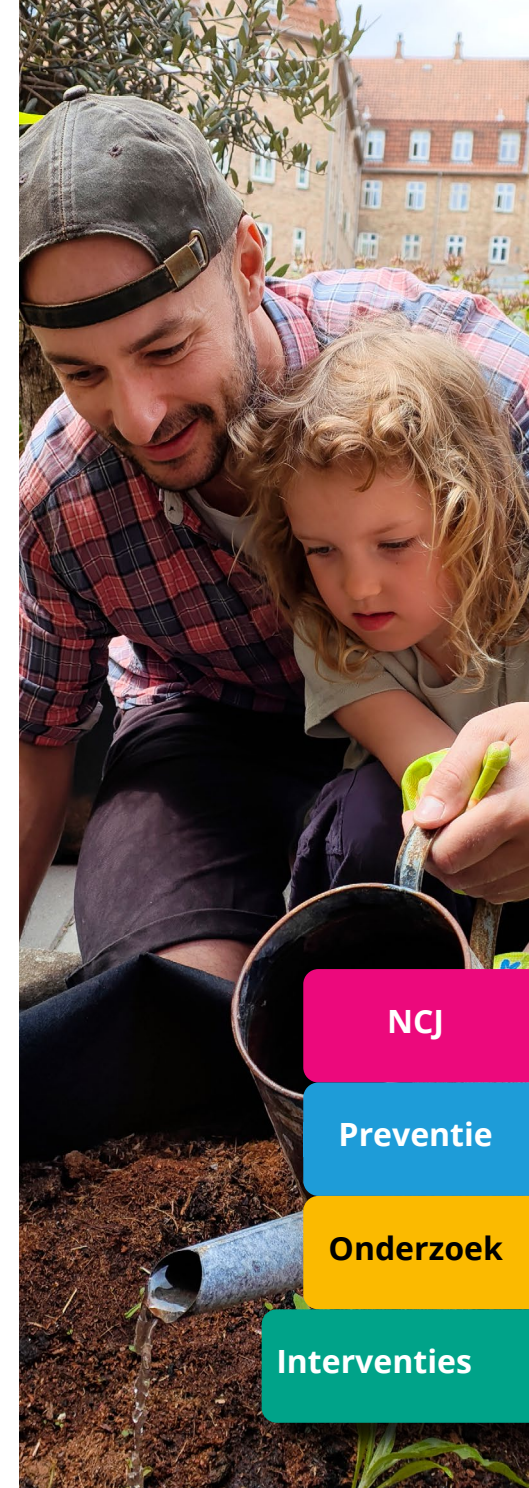
- Toegepast door 30 JGZ-organisaties, 23 integrale teams, 16 geboortezorgorganisaties en 5 lokale coalities.
- Steeds meer belangstelling vanuit Verloskundig Samenwerkings Verbanden.
- GIZ is opgenomen in de **Kraamzorg Landelijke Indicatie Methodiek (KLIM)**, de nieuwe methode in de kraamzorg met als doel de kraamzorg beter te laten aansluiten bij gezinnen.
- De GIZ is opgenomen in de JGZ-richtlijn Kindermishandeling.

De Spark-methode staat voor Signaleren van Problemen en Analyseren van het Risico bij opvoeden en opgroeien van Kinderen. Deze goed gevalideerde interventie maakt vroegtijdige en passende zorg mogelijk.

2025

- Digitale SPARK18 is gereed en beschikbaar.
- **Factsheet** over de voorspellende waarde van de SPARK-methode bij kindermishandeling
- **Publicatie** in Journal of Pediatric Nursing over de SPARK36 interrater betrouwbaarheid
- Eerste inzichten naar gebruik SPARK in het buitengewoon onderwijs door **masteronderzoek** in Vlaanderen.
- **Publicatie in TJGZ** over ontwikkeling en haalbaarheid van een zorgpad met e-consulten als vervolg op SPARK18

NCJ

Preventie

Onderzoek

Interventies

VoorZorg

ondersteuning bij zwangerschap
en ontwikkeling

VoorZorg is een intensief huisbezoekprogramma voor (zeer) kwetsbare zwangere vrouwen die te maken hebben met een opeenstapeling van problemen.

2025

- In meer dan de helft van de Nederlandse gemeenten kunnen ouders gebruik maken van VoorZorg.
- Er zijn vijf regionale uitvoeringsgesprekken geweest om de kwaliteit en borging van de interventie te bevorderen.
- Er is nu een evaluatievragenlijst om de ervaringen van ouders te kunnen ophalen na afloop van de interventie
- Bijscholingsactiviteiten voor verpleegkundigen waarbij kennisdeling en uitwisseling centraal stond georganiseerd.
- Publicatie van themadossier over vaderschap (besloten gedeelte).
- Onderzoek naar VoorZorg 2 (bij 2e kind) en VoorZorg Late Start afgerond met een inspirerend symposium.

MAZL (Meer Aandacht voor Ziekgemelde Kinderen) is een effectieve methodiek voor de aanpak van ziekteverzuim bij scholieren in het primair en voortgezet onderwijs en het mbo.

2025

- Ingezet door 21 JGZ-organisaties.
- Doorontwikkeling MAZL: uitvoer MAZL niet meer alleen door jeugdarts, maar nu ook door het JGZ-team.

Stevig Ouderschap

Stevig Ouderschap ondersteunt gezinnen met een minder makkelijke start. De interventie helpt ouders op basis van huisbezoeken hun zelfvertrouwen en zelfredzaamheid te vergroten en het sociale netwerk te versterken.

2025

- Ingezet door 24 organisaties in 211 Nederlandse gemeenten en op Aruba en Bonaire
- 71 nieuwe Stevig Ouderschap-verpleegkundigen opgeleid
- Regionale uitvoeringsgesprekken gevoerd met zeven organisaties.

Je Brein de Baas is een lespakket om de mentale gezondheid van leerlingen op het voortgezet onderwijs te versterken.

2025

- Het lespakket is opgenomen in databank Loket Gezond Leven en daarmee ook passend binnen Gezonde School aanpak.
- De lessen zijn tot nu toe door 6.229 leraren, mentoren, schoolleiders, JGZ-professionals, Gezonde School adviseurs aangevraagd.

NCJ

Preventie

Onderzoek

Interventies